

Regeringens och svenska
civilsamhällesorganisationers
gemensamma åtaganden för stärkt
dialog och samverkan inom
utvecklingssamarbetet

Regeringens och svenska civilsamhällesorganisationers gemensamma åtaganden för stärkt dialog och samverkan inom utvecklingssamarbetet

Innehåll

1. Förord.....	1
2. Syfte	1
3. Gemensamma utgångspunkter	1
4. Civilsamhällesorganisationers roller, särart och mervärde	2
5. Gemensamt åtagande för uppföljning av de gemensamma åtagandena.....	3
6. Principer och åtaganden	3
6.1 Princip om självständighet och oberoende.....	3
6.2 Princip om dialog.....	4
6.3 Princip om kvalitet	5
6.4 Princip om långsiktighet.....	6
6.5 Princip om öppenhet och insyn	6
6.6 Princip om mångfald.....	7

1. Förord

Staten och civilsamhället har sedan länge ett engagemang i utvecklingssamarbetet, både tillsammans och oberoende av varandra. Regeringen och de svenska civilsamhällesorganisationerna vill genom gemensamma åtaganden skapa ett ramverk för sin dialog och förtydliga det svenska civilsamhällets värde inom utvecklingsfrågor.

Svenska rättighetsbaserade civilsamhällesorganisationer har en mycket stor betydelse för engagemanget i globala utvecklingsfrågor samt för att stärka det svenska utvecklingssamarbetets resultat och dess bidrag till en hållbar global utveckling. Ett fungerande samspel mellan regeringen och det civila samhället är därför viktigt.

De gemensamma åtagandena ligger till grund för UD:s förhållande till svenska civilsamhällsorganisationer. Den är beslutad av regeringen den 2 juni 2015 och har en bred politisk förankring. Regeringen och svenska civilsamhällsorganisationer kommer att genomföra de gemensamma åtagandena och följa upp att så sker. UD har interna riktlinjer för dess genomförande.

2. Syfte

- Att skapa ett långsiktigt förhållningssätt utifrån gemensamma principer och åtaganden.
- Att skapa en inkluderande dialog mellan regeringen och civilsamhällsorganisationerna.
- Att civilsamhällsorganisationernas roller och mervärden tillvaratas för att uppnå de övergripande biståndsmålen.

3. Gemensamma utgångspunkter

- Med civila samhället avses en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma värden och intressen.
- De gemensamma åtagandena är vägledande och gäller såväl civilsamhällsorganisationerna som regeringen.
- I denna text avses svenska civilsamhällsorganisationer om inte annat anges.
- Det är Regeringskansliet och de berörda myndigheterna som har det övergripande ansvaret för det statligt finansierade svenska utvecklingssamarbetet. En betydande del av detta utvecklingssamarbete innefattar stöd till de svenska civilsamhällsorganisationernas verksamhet.
- De gemensamma åtagandena omfattar regeringens verksamhet på Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna samt svenska civilsamhällsorganisationers verksamhet inom utvecklingssamarbetet.
- Civilsamhällsorganisationer som väljer att inte ansluta sig till de gemensamma åtagandena omfattas av de åtaganden som regeringen gör och deras möjligheter till statligt finansiellt stöd kommer inte att påverkas.

4. **Civilsamhällesorganisationers roller, särart och mervärde**

Regeringen och de svenska civilsamhällesorganisationerna ser viktiga värden med svenska, internationella, regionala, nationella och lokala civilsamhällesorganisationers verksamhet.

Civilsamhällesorganisationers demokratiska värde:

- Ett livskraftigt civilsamhälle i samarbetsländer och i Sverige är en förutsättning och ett uttryck för fria, hållbara och demokratiska samhällen. Civilsamhällesorganisationerna verkar som röstbärare och opinionsbildare för individers och grupper erfarenheter och är på så sätt en del av samhällets vitalitet.
- Civilsamhällesorganisationer representerar en mångfald av aktörer och målgrupper med olika och kompletterande perspektiv som bidrar till ett livskraftigt och pluralistiskt samhälle och påverkar den nationella och internationella politiken så att den gynnar människor som lever i fattigdom och förtryck.
- Civilsamhällesorganisationer bidrar till ömsesidigt och konstruktivt erfarenhetsutbyte samt kunskapsutveckling. De främjar hållbar utveckling, jämställdhet, mänskliga rättigheter och demokrati samt skapar engagemang för globala utvecklingsfrågor.

Civilsamhällesorganisationers internationella arbete:

- Internationella processer och frågor påverkas, berikas och utmanas av det globalt organiserade civilsamhället.
- Civilsamhällesorganisationer kan agera autonomt och i sammanhang där andra aktörer har begränsad tillgänglighet.
- Civilsamhällesorganisationer kan även utgöra ett skydd och stöd för andra civilsamhällesaktörer, både grupper och enskilda aktivister, som utsätts för våld och påtryckningar.

Svenska civilsamhällesorganisationers mervärde:

- Den svenska traditionen av ett självständigt folkrörelseförankrat civilsamhälle bidrar till en uppbyggnad av demokratiska civilsamhälleorganisationer i samarbetsländer.
- Svenska civilsamhällesorganisationer har genom sitt långvariga engagemang, både i länder och i tematiska frågor skapat nära, långsiktiga och förtroendefulla relationer som utgår från nationella och lokala aktörers målsättningar och möjligheter att kräva sina rättigheter.

- Svenska civilsamhällesorganisationer kan föra ut samarbetspartners och egna kunskaper, erfarenheter och perspektiv i det svenska samhället och till svenska beslutsfattare.
- Svenska civilsamhällesorganisationer möjliggör för människor i Sverige att engagera sig solidariskt i internationella frågor och att påverka Sveriges och EU:s politik att ta hänsyn till fattiga människors perspektiv, mänskliga rättigheter och en hållbar global utveckling.
- Civilsamhällesorganisationer samarbetar utifrån en gemensam värdegrund och utan vinstintresse. Samarbetet gör det möjligt att bearbeta svåra och komplicerade frågor och varar längre än enskilda projekt.

5. Gemensamt åtagande för uppföljning av de gemensamma åtagandena

Regeringen och civilsamhällesorganisationerna åtar sig att:

- Sprida kunskap om de gemensamma åtagandena.
- Ansvara för att åtaganden efterlevs.
- Mötas minst en gång per år för att följa upp de gemensamma åtagandena.
- Utse en representativ arbetsgrupp som kontinuerligt ska följa upp och utvärdera de gemensamma åtagandena. Utrikesdepartementets representant i arbetsgruppen ska vara densamma som departementets kontaktperson för civilsamhällesorganisationerna.
- Utvärdera de gemensamma åtagandena vart tredje år och revidera dem vid behov.

6. Principer och åtaganden

6.1 Princip om självständighet och oberoende

- Civilsamhällesorganisationer har en roll som förslagsställare och granskare i egenskap av röstbärare och opinionsbildare.
- Civilsamhällesorganisationer är oberoende utvecklingsaktörer som påbörjar och bedriver verksamhet efter egna målsättningar och riktlinjer.
- En gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationers möjlighet att verka som självständiga och oberoende aktörer är centralt för en demokratisk utveckling.

6.1.1 Regeringens åtagande

Regeringen åtar sig att:

- Värna om civilsamhällesorganisationernas självständighet och oberoende att driva egen verksamhet.
- Verka för en gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationers möjlighet att arbeta i Sverige och internationellt.
- Främja civilsamhällesorganisationernas roller som röstbärare och opinionsbildare, både i Sverige och internationellt.

6.1.2 Civilsamhällesorganisationernas åtagande

Civilsamhällesorganisationerna åtar sig att:

- Arbeta för en gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationers möjlighet att verka som oberoende aktörer i Sverige och internationellt.
- Öka kunskap, bilda opinion och öka engagemang för globala utvecklingsfrågor i Sverige och internationellt.

6.2 Princip om dialog

Dialogen mellan regeringen inklusive utlandsmyndigheterna och civilsamhällesorganisationer ska:

- Bidra till att öka öppenheten och deltagandet i globala utvecklingsfrågor och till att stärka resultaten och kvalitén i svenskt utvecklingssamarbete.
- Vara kontinuerlig, ha ett tydligt syfte och präglas av ett inkluderande förhållningsätt.
- Utmärkas av ömsesidighet.
- Bidra till att stärka beslutsunderlag inom utvecklingspolitiken.

6.2.1 Regeringens åtagande

Regeringen åtar sig att:

- Skapa utrymme för civilsamhällesorganisationerna att föra dialog och utveckla informationsutbytet med regeringen i olika sakfrågor.
- I god tid informera berörda civilsamhällesorganisationerna om planerade eller pågående processer av större betydelse inom det svenska utvecklingssamarbetet.
- Samråda med berörda civilsamhällesorganisationer inför övergripande och principiella beslut om den svenska biståndspolitik.
- Samråda med berörda civilsamhällesorganisationer inför förestående förändringar i politiken som direkt berör civilsamhällesorganisationernas verksamhet och villkor.
- Samråda med berörda civilsamhällesorganisationer i ett tidigt skede i relevanta fall när strategier för utvecklingssamarbetet ska utarbetas.
- Ansvara för att årligen arrangera ett forum för att diskutera utvecklings- och bistandsfrågor.

6.2.2 Civilsamhällesorganisationernas åtagande

Civilsamhällesorganisationerna åtar sig:

- I möjligaste mån dela med sig till regeringen och utlandsmyndigheterna av kunskap, erfarenhet, perspektiv och kontakter.
- Uppmärksamma regeringen på angelägna frågor inom utvecklingssamarbetet.
- Förmedla samarbetspartners analyser, perspektiv och prioriteringar till regeringen och utlandsmyndigheterna.
- Föra fram synpunkter och konstruktiva förslag om svenskt utvecklingssamarbete.

6.3 Princip om kvalitet

- Samverkan och dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer främjar kvaliteten i utvecklingssamarbetet.
- Lärande ska vara i fokus och delas för att påverka den fortsatta inriktningen av utvecklingssamarbetet samt för att stärka och höja dess kvalitet.

6.3.1 Regeringens åtaganden

Regeringen åtar sig att:

- Arbeta för att det genomförs kontinuerliga utvärderingar, och forskning kring, utvecklingssamarbetet.
- Verka för att kunskap sprids till civilsamhällesorganisationerna om den metodutveckling och granskning som sker inom utvecklingssamarbetet.
- Fortsätta att arbeta för ökad bistånds- och utvecklingseffektivitet i enlighet med deklARATIONERNA I Paris, Accra och Busan genom att:
 - o Verka för ett inkluderande partnerskap med civilsamhället och andra aktörer baserat på öppenhet, tillit, gemensamt lärande och ömsesidig respekt för varandras kompletterande roller.
 - o Främja det nationella och lokala ägarskapet över utvecklingsstrategier och program.
 - o Verka för en resultatfokusering anpassad till samarbetspartnerns prioriteringar och policyer.
 - o Verka för ökad givarsamordning och anpassning till samarbetspartnerns prioriteringar och arbetsmetoder för att minska transaktionskostnaderna.
 - o Verka för en ömsesidig öppenhet och möjlighet att utkräva ansvar mellan alla aktörer inom utvecklingssamarbetet.

6.3.2 Civilsamhällesorganisationernas åtaganden

Civilsamhällesorganisationer åtar sig att med utgångspunkt i Istanbulprinciperna:

- Arbeta i partnerskap med samarbetsorganisationer, eller direkt med rättighetsbärare, utifrån ömsesidig respekt och förtroende.
- Verka för koordinering med andra civilsamhällesorganisationer.
- Stärka samarbetspartners kapacitet att uppnå sina egna mål.
- Kontinuerligt utveckla partnerskap, arbetssätt och metoder tillsammans med samarbetsorganisationer för att uppnå största möjliga lärande och resultat för rättighetsbärare.
- Respektera samarbetspartners och rättighetsbärares ägarskap i utformning, genomförande och uppföljning av egna utvecklingsprogram och projekt.
- Integrera principer om jämställdhet, hållbarhet och rättighetsperspektiv i såväl eget utvecklingssamarbete som i dialog med regering och utlandsmyndigheter.

6.4 Princip om långsiktighet

- En gynnsam miljö för civilsamhällesorganisationer att verka i Sverige och samarbetsländer främjar långsiktighet och hållbarhet i utvecklingssamarbetet.
- En bred politisk förankring av de gemensamma åtagandena främjar dess långsiktiga giltighet och betydelse.

6.4.1 Regeringens åtaganden

Regeringen åtar sig att:

- Verka för att det råder tydliga och långsiktiga villkor för civilsamhällesorganisationernas förutsättningar att utöva sina verksamheter.

6.4.2 Civilsamhällesorganisationernas åtaganden

Civilsamhällesorganisationerna åtar sig att:

- Så långt det är möjligt arbeta i långsiktiga relationer med samarbetspartners, eller direkt med rättighetsbärare, i syfte att åstadkomma hållbara och långsiktiga utvecklingsresultat samt policyförändringar.

6.5 Princip om öppenhet och insyn

Öppenhet och insyn i såväl regeringens som civilsamhällesorganisationers utvecklingssamarbete är en förutsättning för:

- o Att motverka korruption.
- o Att skapa engagemang och påverka utvecklingssamarbetet.
- o Att utkräva ansvar och åstadkomma resultat.

När krav på öppenhet är förenat med stora risker ska människors och samarbetsorganisationers säkerhet komma i första hand.

6.5.1 Regeringens åtaganden

Regeringen åtar sig att:

- Arbeta för ett öppet bilateralt-, EU-, och multilateralt utvecklingssamarbete.
- Där så är relevant ge civilsamhällesorganisationerna tillgång till kontakter, information och kunskap inom utvecklingssamarbetet.
- Arbeta mot korruption inom ramen för hanteringen av svenska biståndsmedel samt att ställa krav på och stödja samarbetspartners ansträngningar att bekämpa korruption.
- Stärka ett fritt och öppet meningsutbyte kring utvecklingssamarbetet.
- Främja öppenhet i relationerna och dialogen mellan regeringen och civilsamhällesorganisationerna.
- Inkludera perspektiv och röster från civilsamhällesorganisationernas samarbetspartners inklusive målgrupperna för utvecklingssamarbetet.

- Vara öppen med urvalsprocesser gällande inbjudningar till civilsamhällesorganisationerna att delta i möten och/eller följer med delegationer i internationella förhandlingar som berör utvecklingssamarbetet.

6.5.2 Civilsamhällesorganisationernas åtaganden

Civilsamhällesorganisationerna åtar sig att:

- Verka för öppenhet och ansvarsutkrävande i svenskt utvecklingssamarbete.
- Verka för öppenhet och ansvarsutkrävande i eget utvecklingssamarbete med offentlig publicering av relevant dokumentation.
- Dela information som underlättar för samarbetspartners och rättighetsbärares delaktighet och möjligheter att utkräva ansvar.
- Främja en öppen dialog och debatt mellan civilsamhällesorganisationerna inom utvecklingssamarbetet.
- Ha beredskap för att hantera klagomål från svenska intressenter, samarbetspartner och rättighetsbärare.
- Arbeta mot korruption i hanteringen av svenska biståndsmedel.

6.6 Princip om mångfald

En mångfald av civilsamhällesorganisationer inom svenskt utvecklingssamarbete med avseende på identitet, antal organisationer, typ av organisationer och verksamhetsområde stärker möjligheten att uppnå biståndsmålet.

6.6.1 Regeringens åtaganden

Regeringen åtar sig att:

- Främja en mångfald av civilsamhällesorganisationer med demokratiska värderingar inom det svenska utvecklingssamarbetet som ett led i att stärka resultaten i utvecklingssamarbetet.
- Visa öppenhet för nya civilsamhällesaktörer och arbetssätt inom utvecklingssamarbetet.

6.6.2 Civilsamhällesorganisationernas åtaganden

Civilsamhällesorganisationerna åtar sig att:

- Stärka mångfalden av perspektiv, kompetens och erfarenheter i svenska civilsamhällesorganisationer.
- Värna ett livskraftigt, rättighetsbaserat och pluralistiskt civilsamhälle i de länder där de svenska civilsamhällesorganisationerna verkar.